

**Preek 19 oktober 2025, Kerkproeverij
HWS Ontmoetingskerk
1 Samuël 17:32-50**

Gemeente van Jezus Christus,

De Bijbeltekst die we vandaag met elkaar hebben gelezen gaat over één van de meest fundamentele vragen waar we in ons leven mee bezig zijn: hoe ga je om met je angsten?

En dan leg ik die vraag maar direct ook gewoon bij jou neer: hoe ga jij om met je angsten? De kleine angsten van alledag... Maar ook de grotere angsten... De angst voor afwijzing... De angst voor tekort schieten... De angst voor verlies van je bezit... De angst voor verlies van liefde... De angst voor verlies van gezondheid... Verlies van je leven... Hoe ga jij om met je angsten? Dat vraagt om... moed...

We hoorden het verhaal van David en Goliath. Waarschijnlijk het meest bekende verhaal uit het Bijbelboek 1 Samuël. Van menig kind, en vooral van de jongens, is dit het favoriete Bijbelverhaal. De kleine David die de grote Goliath verslaat. Het is een verhaal dat spreekt tot de verbeelding.

En als je het hebt over angsten dan zien veel mensen in Goliath de verbeelding van alles waar je bang/angstig voor kunt zijn. En dan voelt dit verhaal als een oproep om net als David te zijn... Het is een mooie uitleg, en het is niet verkeerd... Maar het is wel oppervlakkig... Dit verhaal gaat zoveel dieper...

Goliath en David zijn niet een symbool van waar je angstig voor bent aan de ene kant en van moed aan de andere kant. Het is een verhaal van moed... En van namaakmoed... Goliath en David staan voor twee verschillende manieren om met je angsten om te gaan.

Israël, het volk waar het in de Bijbel steeds weer over gaat, is in oorlog verwickeld met de Filistijnen. Er staan twee legerkampen tegenover elkaar. En vanuit de kant van de Filistijnen komt een man richting het leger van Israël. Het is een reus, een held van de Filistijnen... Goliath... En Goliath daagt de Israëlieten uit. Eén van hen tegen Goliath. De winnaar beslist de strijd... Het is een manier die vaker voorkwam... In plaats van dat twee legers strijden en er vele doden vallen, strijden twee helden, twee kampioenen, twee vertegenwoordigers van de legers met elkaar. Slechts één van hen sterft, en het andere leger wint... Het werd gezien als een manier waarop de goden konden beslissen wie de rechtmatige winnaar was van de oorlog.

En zo wil Goliath de strijd voeren. Maar niemand van de Israëlieten durft. Niemand zegt laat mij maar de kampioen zijn, de vertegenwoordiger, de held... Niemand... En zo gaan er veertig dagen voorbij... Tot de herdersjongen David op bezoek gaat bij zijn broers aan het front... Goliath komt over als een dapper mens. Ondanks dat er strijd van leven en dood gaat volgen lezen we niets over zijn angst... Waarom is Goliath niet bang? Dat is namaakmoed...

Goliath is vol zelfvertrouwen. Hij is zes en een halve el lang, dat is zo'n drie meter. Dat klinkt absurd, maar ook uit andere historische bronnen weten we dat er zulke grote mensen, reuzen, hebben geleefd. En van jongs af aan is hij getraind om te vechten. Het is een soldaat in hart en nieren... Veel zelfvertrouwen...

En zijn wapenuitrusting is, voor die tijd, het meest moderne en beste mogelijk... Eerder in 1 Samuël 17 staat: 'Hij had een bronzen helm op zijn hoofd en droeg een bronzen schubbenpantser, dat wel vijftien duizend sjekel woog.' Dat is maar liefst zo'n 55 kilo. 'Ook zijn scheenplaten waren van brons, evenals het kromzwaard dat over zijn schouder hing. De schacht van zijn speer was zo dik als de boom van een

weefgetouw en de punt was gemaakt van zeshonderd sjekel ijzer.' Zo'n 6,5 kilo. Het is heel opvallend dat Goliath zo uitgebreid beschreven wordt. In boeken van tegenwoordig kom je vaak uitgebreide beschrijvingen tegen van hoe iemand er uit ziet en vaak ook van de kleren die hij of zij draagt. Maar in de Hebreeuwse literatuur is het zeldzaam dat er iets gezegd wordt over het uiterlijk of de kleding van iemand. Hier wordt er uitgebreid bij stil gestaan.

Het onderstreept hoe sterk en geavanceerd het wapentuig van Goliath is... Goliath heeft de beste wapenuitrusting... En David kon niet eens de wapenuitrusting van Saul dragen... Met een stok en een slinger gaat de kleine David af op de reusachtige Goliath... We horen Goliath dan zeggen: 'Kom maar op, dan maak ik jou tot aas voor de roofvogels en de wilde dieren.' Goliath ziet de overwinning al voor zich...

Zelfvertrouwen, de beste spullen, de overwinning al voor zich zien... Zo gaat Goliath om met zijn angst... Hij bant zijn angsten uit en gaat zo de strijd tegemoet... Was dat anders in die tijd? Nee, echt niet... Het is hetzelfde als tegenwoordig. Als je je gaat verdiepen in hoe je het beste om kunt gaan met angsten dan lees je over zelfvertrouwen opkrikken, trainen zoals Goliath, je goed voorbereiden, de beste wapenuitrusting, succes visualiseren... ik maak jou tot aas voor de roofvogels... Je moet je angsten uitbannen...

De typische manier waarop Goliath en wij omgaan met onze angsten is heel hard tegen onszelf roepen: ik kan het, ik kan het, ik kan het... En ik visualiseer hoe ik het doe en het lukt... Dit is echter geen moed... Dit is namaakmoed... Want je bent niet moedig ondanks je angsten... Je doet het omdat je de angst wegdrukt... Dat is namaakmoed... Je angsten wegdrukken. Als je iets doet en je bent niet bang dan is het geen moed, dan is het een psychologische status waar je je zelf hebt ingekregen, zonder angst... Maar het is geen moed... Namaakmoed...

En dat heeft grote nadelen. Je verliest je verbinding met de realiteit. Als je jezelf voorhoudt dit slechte kan niet gebeuren... Dan lieg je tegen jezelf. Je angsten kunnen werkelijkheid worden... Dit is een gevaarlijke wereld... David versloeg Goliath met zijn slinger. Iemand die getraind was met een slinger kon een steen afschieten met snelheden tot wel 150 kilometer per uur. Dat is gewoon een kogel die afgevuurd wordt. Een groot gevaar, reden voor angst... Dat wist Goliath... Maar toch liet hij het gebeuren, omdat hij zijn angsten en daarmee zijn voorzichtigheid had weggedrukt... Namaakmoed...

Er bestaat ook een christelijke versie van namaakmoed... Dat is wanneer iemand tegen zichzelf zegt: ik ga trouw naar de kerk, ik bid, ik lees in de Bijbel, ik leef op een liefdevolle manier... En dus kan God mij niets echt ergs laten overkomen... Je vult jezelf met zelfvertrouwen... Je drukt de angst weg... En daardoor verlies je de connectie met de realiteit... Johannes de doper. Geweldige gelovige... Zo iemand kon toch niets slechts overkomen... Hoofd op een schaal... Jezus, Zoon van God... Hem kon toch niets ergs overkomen... Stierf aan het kruis... Het is een gevaarlijke wereld waar wij in leven, en angsten zijn reëel. Druk ze niet weg, dat is namaakmoed, dat was de ondergang van Goliath.

Namaakmoed schiet tekort. Wat als de dokter tegen je zegt dat je ernstig ziek bent... Maar dat het nog maanden kan duren voordat het duidelijk is of de ziekte dodelijk is of niet... Hoe kom je dan aan genoeg moed? Zelfvertrouwen, jezelf voorhouden dat je het kunt... Dat werkt allemaal niet. Hoe kom je aan genoeg moed?

In 1941 in concentratiekamp Auschwitz was een gevangene ontsnapt. De kampbewakers besloten om als straf tien

willekeurige andere gevangenen op te laten sluiten in een bunker en hen te laten verhongeren. Hiervoor werd geloot en het lot viel onder andere op de Pool Franciszek Gajowniczek. Ik spreek de naam ongetwijfeld verkeerd uit, excuus daarvoor. Bij het horen van zijn naam smeekte hij dat hij mocht blijven leven, vooral vanwege zijn vrouw en kinderen. De Rooms-Katholieke priester Maximiliaan Kolbe bood daarop aan om de plaats van de Pool in te nemen... Dit werd geaccepteerd en Maximiliaan Kolbe stierf in Auschwitz een verschrikkelijke dood... Dit is geen namaakmoed... Dit is echte moed. Om bewust en bereidwillig je angst in te stappen en te doen wat goed is. De Poolse gevangene overleefde de oorlog. Dankzij de moed van Maximiliaan Kolbe... Dit is niet het wegdrukken van angst, dit is niet jezelf voorhouden dat je het kunt, succes visualiseren... Nee, dit is moed. Moed om ondanks je angst het goede te doen... Hoe kom je aan zulke moed?

Wat wij nodig hebben is niets iets om onze angsten uit te bannen. Je moet je angsten houden anders ben je niet realistisch. Je hebt iets nodig dat je het goede laat doen ondanks je angsten. Zelfs als dat goede je niet leidt naar iets moois, maar naar een verschrikkelijk verlies. Hoe kom je aan zulke moed?

En nu is het tijd om onszelf in het verhaal te plaatsen... Niet als Goliath natuurlijk... Hij staat voor de namaakmoed... Je angsten wegdrukken, de realiteit verliezen... Misschien denk je, dan dus als David... Maar nee, zie David hier ook niet als voorbeeld. Want dan eindig je waarschijnlijk met een meer geestelijke versie van namaakmoed. Ik noemde het net al... Ik geloof zo goed mogelijk en dus kan mij niets slechts overkomen...

Waar ben jij in dit verhaal, met wie zou jij je moeten identificeren? Met de Israëlieten. Zij die met knikkende knieën en angstige harten afwachten wat er staat te gebeuren. Jij bent geen Goliath, jij bent geen David. Jij bent de angstige mens, ik ben de angstige mens. Wij zijn de angstige mensen.

En wat geeft God aan de angstige mensen? Hij geeft niet een voorbeeld... God geeft een kampioen, een vertegenwoordiger, een held... Een verlosser... David is hier niet een voorbeeld voor de Israëlieten. Hij zegt niet, ik draag geen harnas dus doen jullie ook allemaal je bescherming uit... Hij zegt ook niet ik val Goliath aan en jullie moeten de Filistijnen aanvallen... David is hier geen voorbeeld. Hij is een redder, een kampioen, een vertegenwoordiger...

Goliath vertegenwoordigde de Filistijnen en David Israël. Iets wat er op lijkt in onze tijd is een advocaat. Als je wordt aangeklaagd dan zoek je een advocaat die jou vertegenwoordigt in de rechtszaal. Als je advocaat het goed doet, verstandige dingen zegt... Dan lijkt jij ook goed... Maar als je advocaat fouten maakt en het simpelweg verpest... Dan ga je de gevangenis in. God geeft de angstige mensen van Israël een vertegenwoordiger David. God geeft ons: Jezus... David wijst in dit verhaal vooruit naar de ware kampioen: Jezus Christus...

Dit wordt uitgelegd in bijvoorbeeld Hebrëen 11 en 12. Een gedeelte in het Nieuwe Testament. Daar worden veel verschillende helden uit het Oude Testament opgesomd. Herinner je Noach, herinner je Abraham, herinner je Isaak, Jakob, Mozes, Samuel... Herinner je ook David... Maar houd de blik gericht op Jezus... Herinner David... Maar houd je blik gericht op Jezus...

David ging Goliath tegemoet... Bron van grote angst... Jezus Christus ging iets groters tegemoet... David ging gevaar voor eigen leven tegemoet... Jezus wist dat Hij zijn leven zou verliezen... Wat is jouw grootste angst? Verlies van bezit, verlies van liefde, verlies van gezondheid, verlies van je leven? Jezus ging het ergste lot tegemoet... Verlaten door God... Dat

is de grootste ellende, dat is het ergste... En Jezus wist dat... We lezen in de Bijbel vlak voor zijn arrestatie dat Hij door angst werd overmand... Jezus kon er een einde aan maken... Maar Hij ging door... Dat is echte moed. Waarom ging Jezus door? Dat lezen we in Hebrëen 12: 'met de vreugde voor ogen die voor Hem in het verschiet lag, heeft Hij het kruis verdragen en de schande ervan aanvaard'. De vreugde voor ogen...

Voordat Jezus naar de wereld ging was Hij in de hemel bij God, daar was alles volmaakt, alles goed... Maar één ding ontbrak... Jij... Wij... De mens... En wij konden daar niet komen... Bedenk zelf maar. God is volmaakt. Wij zijn dat niet. Dat past niet. Het kwaad in ons leven, de zonde, staat in de weg. Rechtvaardigheid vereist dat het kwaad, de zonde bestraft wordt... Pas dan is het goed... Jezus nam de straf voor onze zonden op zich... Het meest verschrikkelijke lot... De grootste angst... Maar Hij deed het... Vanwege de vreugde die voor Hem lag. Dat jij met Hem zou zijn, met Hem zou leven. Die vreugde, die liefde, was de reden dat Jezus de diepste angst tegemoet ging... Dat Jezus de dood inging... De vreugde...

En als je gelooft in Jezus dan mag je zeker weten dat jij in eeuwigheid zal leven bij Hem... Dat is het volmaakt goede leven... Het goede dat je nu kent is slechts een afspiegeling van het geweldige dat komende is... Het slechte dat je nu kent, dat is er dan niet meer... Prachtig vooruitzicht... Bron van grote vreugde... Nu al...

Wat betekent dat? Je kunt bezit verliezen... Je kunt liefde verliezen... Je kunt gezondheid verliezen... Je kunt zelfs je leven verliezen... Maar het enige dat je voor altijd kan vernietigen... Is er niet meer... De zonde is betaald. We zongen net met Psalm 30:2: 'Die wenend 's nachts is neergezegen gaat met gejuich het zonlicht tegen.' In de Bijbel staat het zo: 'Met tranen slapen we 's avonds in, 's morgens staan we juichend op.' Dat klinkt misschien als mooie poëzie... Maar als je een christen bent is dit de realiteit. Het maakt niet uit hoe slecht het gaat... Vreugde is onderweg. Maar wat als ik niet beter word, wat als ik sterf? Dan nog steeds: vreugde is onderweg...

Namaakmoed is het wegdrukken van angst, de afwezigheid van angst... Moed is niet de afwezigheid van angst, maar de aanwezigheid van vreugde. Hoe arm ik ook word, hoe eenzaam ik word, hoe ziek ik word... Vreugde is onderweg...

Maximiliaan Kolbe geeft ons daarvan een krachtig voorbeeld. Hij koos diepe ellende, omdat het het goede was én omdat hij wist: vreugde is onderweg. Nog een kort lijden en dan is het goed... Dat bagatelliseert niet het slechte het kwade. Zeker niet! Denk aan de angst die Jezus voor zijn arrestatie voelde... Maar het plaatst het wel in het juiste perspectief. En dat is het perspectief van vreugde. Komende vreugde. Eeuwige vreugde...

Ken jij die vreugde? Ken jij de vreugde van het christelijk geloof? Ja? Dat is prachtig! Nee? Ga naar Jezus. Hij die de grootste angst doorstond... Om bij jou te kunnen zijn... Ga met Hem leven... Geloof en ontdek: hoe groot mijn angsten ook zijn... De vreugde van Christus is altijd groter. Halleluja, amen.

Met eventuele reacties op deze preek kunt u terecht bij ds. Stefan Honing. stefanhoning@gmail.com of 06-48883410